

**INGLIZ TILNI BOSHLANG'CH SINFLAR KESIMIDA O'QITISHDA
INNOVATSION METODLARDAN FOYDALANISH****Shuhratova Dilfuza XXX***Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti**Pedagogika fakulteti talabasi**Email:shuhratovadilfuza1@gmail.com***Tel:+998915170420****Mohinur Qayumova Murodullayevna***Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti**Xorijiy filologiya fakulteti Ingliz tili**fani o'qituvchisi (maqola ilmiy rahbari)****mohinurqayumova2606@gmail.com******jabborovamohina11@gmail.com***

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinflarda ingliz tilini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar usullarni qo'llash natijasida, o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlari rivojlanishi, nutqi ravonlashishi, tez va to'g'ri javob berish malakasi shakllanishi, bilimga ishtiyoq uyg'otishi, darslarga puxta hozirlik ko'rishga intilishi haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: zamonaviy, innovatsiya, boshlang'ich, o'yin, ta'limiy, ta'lim

Kirish: Til asosiy aloqa vositasidir, usiz inson jamiyatining borligi va rivojlanishini tasavvur qilish qiyin. Bugungi kunda bizning dunyomizda ijtimoiy munosabatlarda katta o'zgarishlar bo'layotgan bir pallada aloqa axborot vositalari o'quvchilarning kommunikativ malakasini oshirishni talab qiladi, ular muloqotning boshqa ishtirokchilari bilan o'zaro muloqot qilish jarayonida turli vaziyatlarda fikrlarni almashishi, til va so'zlashuv normalarini to'g'ri ishlatishi taqazo etadi. Bunday sharoitda, xorijiy tilning asosiy maqsadi kommunikativ qobiliyatni shakllantirishdir, ya'ni chet tilida shaxslararo va madaniyatlararo muloqotni amalga oshirishni talab etiladi. Yigirmanchi asrning oxiriga kelib, ingliz tilida jahon ahamiyatiga ega til maqomi nihoyat mustahkamlandi. Bugungi kunda xorijiy tillarni bilish ko'nikmasi professionl ta'limning ajralmas qismlaridan biri bo'lib bormoqda. Turli sohalardagi mutaxassislarda chet ellik hamkorlar bilan hamkorlik qilish ko'rsatkichi yuqori bo'lganligi sababli, ularda til o'rganishga bo'lgan talab yuqoridir.

Zamonaviy jamiyatda chet tillari kasbiy ta'limning muhim tarkibiy qismiga aylanmoqda. Bunday bilimlarni insonlar dastlab maktab, kollej, litsey, keyinchalik institutlarda, o'quv kurslarida yoki mustaqil ravishda xorijiy tilni o'rganishga yordam beruvchi asosiy ma'lumot to'plamlari bilan tanishgan holda o'rganadilar. Bugungi

kunda asosiy e'tibor o'quvchi, uning shaxsiyati va o'ziga xos ichki dunyosiga qaratilgan. Shuning uchun zamonaviy o'qituvchining asosiy maqsadi tashkil etish usullari va shakllarini tanlashdir o'quv faoliyati shaxsiy rivojlanishning belgilangan maqsadiga optimal darajada mos keladigan talabalar. So'nggi yillarda maktablarda yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish masalasi tobora ko'proq ko'tarilmoqda. Bu nafaqat yangi texnik vositalar, balki o'qitishning yangi shakllari va usullari, o'quv jarayoniga yangicha yondoshishdir. Chet tillarni o'qitishning asosiy maqsadi maktab o'quvchilarining kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o'zlashtirishga o'rgatishdir.

Asosiy qism: Ingliz tilini o'rganishning bu usuli "nazariyadan amaliyotga" klassik modelga emas, balki teskari, tabiiyroq idrok tizimiga asoslanadi. Bu ona tilimizni qanday o'rganishimizga juda o'xshaydi. Muallif yosh bolalar qanday gapirishni o'rganishiga misol keltiradi - axir, hech kim ularga jumlar, holatlar va nutq qismlarini qurish qoidalarini tushuntirmaydi. Xuddi shu tarzda Igor Yuryevich Shekhter ingliz tilini o'rganishni taklif qiladi. Ingliz tilini o'rganishning zamonaviy usulining mohiyati shundan iboratki, birinchi darsdanoq o'quvchilarga ma'lum bir vazifa qo'yiladi, masalan, suhbatdoshning kasbini o'rganish. Bundan tashqari, barcha talabalar "etyudlar" deb ataladigan narsalarni o'ynaydilar, bu erda ular turli rollarda harakat qilishadi va muammoni hal qilishga harakat qilishadi. Tilni bilish darajasi taxminan bir xil bo'lgan odamlar o'rtasida muloqot sodir bo'lganligi sababli, o'qituvchi va talaba o'rtasidagi muloqotda paydo bo'ladigan xorijiy nutqdan foydalanish qo'rquvi yo'qoladi.

Ingliz tilining ushbu texnikasi uch bosqichdan iborat: birinchisida leksik birliklar, so'zlar va iboralar beriladi, shundan keyingina ikkinchi va uchinchi bosqichda grammatik va sintaktik tuzilmalardan foydalanish tuzatiladi. Tizim o'z samaradorligini bir necha bor tasdiqladi va hozirgi vaqtda pedagogik psixologlar nuqtai nazaridan eng muvaffaqiyatliilaridan biri hisoblanadi. ¹Doktor Pol Pimsler nafaqat ma'lumotni idrok etish, balki uni qayta ishlab chiqarish uchun ham mo'ljallangan o'ttiz daqiqalik darslarning maxsus tizimini ishlab chiqdi. Har bir dars ikki kishi tomonidan aytiladi: bizning hamyurtimiz va ona ingliz tilida so'zlashuvchi. Buning yordamida hamda maxsus yodlash texnologiyasi tufayli har bir o'quvchi har bir dars uchun ingliz tilidagi yuzlab so'z va iboralarni o'rganadi. Darsning mohiyati ma'ruzachilar tomonidan aytiladigan topshiriqlarni ketma-ket bajarishdir.

Texnikaning shubhasiz afzalliklari uning harakatchanligini o'z ichiga oladi - siz istalgan joyda audio vazifalarni bajarishingiz mumkin: tiqilinchda turganingizda, ishga ketayotganingizda, uchrashuvga ketayotganda metroda yoki yotishdan oldin yotoqda

¹ Turdaliyeva G.N "Boshlang'ich sinflarda ingliz tilini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar"// 2020 .

yotganingizda. Salbiy tomoni yuqori sifatli talaffuz va bilimlarni o'zlashtirish testining yo'qligi bo'ladi.²Aleksandr Nikolaevich Dragunkin tizimining o'ziga xos xususiyati har qanday chet tilini o'rganishda ona rus tiliga yo'naltirilganlikdir. Juda jasorat bilan ingliz tilini sodda deb atagan muallif, uning ildizlari qadimgi rus tiliga, ayniqsa grammatik zamon tizimiga borib taqalishini ta'kidlaydi. Dragunkin kursi talabalari rus harflarida transkripsiya qilingan yangi so'zlarni o'rganadilar va grammatik konstruktsiyalar bizga maktabdan ma'lum bo'lgan 12 zamonga emas, balki o'tmish, hozirgi, kelajak va ularning o'zgarishiga bo'linadi. Aleksandr Nikolaevichning o'z maktablari tarmog'i bor, unda siz uch turdagi kurslarni o'zlashtirishingiz mumkin: asosiy, qisqa va suhbat. Mustaqil ta'lim uchun tilshunosning til o'rganishga innovatsion yondashuvini o'z ichiga olgan "A Little Leap into English" kitobi taklif etiladi. Uning tizimidan foydalanib, siz ingliz tilidagi fe'llarning ishlatilishini osongina tushunishingiz, maqolalardan foydalanish qoidalarini yodlashingiz va jummalarni qurishning asosiy tamoyillarini osongina o'zlashtirishingiz mumkin. Shunga qaramay, Dragunkin usuli ko'plab salbiy sharhlarga ega, ular talaffuzni va nazariy bilimlarning etarli emasligini tanqid qiladi. Dmitriy Petrovning aytishicha, ingliz tilini 16 soatda o'rganishingiz mumkin. To'g'ri, muallif yana bir bor aniqlaydiki, biz Buyuk Britaniyada tug'ilgan fuqaro darajasida tilni o'zlashtirish haqida emas, balki asosiy bilimlar haqida gapiramiz. Uning darslari ingliz tilida so'zlashadigan muhitga tushib qolish sharoitida omon qolish, sizning ehtiyojlaringizni tushuntirish va javobni tushunish uchun etarli.

Metodika tarixga oid adabiyotlarni chuqurroq o'rganish shuni ko'rsatadiki, ayrim tadqiqotchilar metodikani san'at deydilar. Ular odatda fransuz metodisti Penlash fikriga ishora qiladilar, ya'ni "yaxshi" yoki "yomon" metod yo'q "yaxshi" yoki "yomon" o'qituvchilar bor. Bunday fikrdagi kishilarga nemis metodisti E.Ottoning 1924-yilda bayon qilingan fikrlari bilan javob berishi mumkin. U jumladan shunday deydi: "Agar kimki metodikani san'at deb hisoblar ekan, u fan nazariyasini uning amalda qo'llanishi bilan qorishtirib yuboradi".

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytish kerakki, zamonaviy tilni o'rgatish ko'proq madaniyatli shaxsni shakllantirishga qaratilgan bo'lib, u o'z-o'zini tahlil qilish va yangi bilimlarni tizimlashtirish ko'nikmalariga ega ekan. Innovatsion usullar butun tizimni modernizatsiya qilishning ajralmas qismidir. Shunga amin holda o'qituvchilar eng ilg'or yondoshuvlar bilan tanishishlari va keyinchalik ularni birlashtirishi va o'z ishlarida foydalangan holda ta'lim tizimida sezilarli o'sishga erishish mumkin. Ko'plab tashkilotlar axborotni jo'natish va olish uchun multimedia imkoniyatlaridan foydalangan holda yangi darajaga o'tmoqda. Kompyuterlar va boshqa qurilmalardan foydalanish butun ta'lim jarayonining muvaffaqiyatini belgilaydi.

² <http://www.ziyonet.uz>.

Ta'lim jarayonida o'tkaziladigan treninglarda nutq ko'nikmalarini shakllantirishga va ijtimoiy moslashuvchanlikni rivojlantirishga etarli e'tibor berilishi kerak. Bundan tashqari ta'limda har bir darsning muvaffaqiyati ko'p jihatdan mashg'ulotni to'g'ri tashkil etishga bog'liqdir. Dars o'qituvchi va o'quvchining ijodiy hamkorligiga asoslanishi lozim. Shundagina o'quvchilar mustaqil erkin fikrlay oladilar, irodalari tarbiyalanadi.

FOYDALANILGA ADABIYOTLAR

1. Turdaliyeva G.N "Boshlang'ich sinflarda ingliz tilini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar">// 2020 .
2. Bekmuratova U.B . " Ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish"//Toshkent 2012.
3. Iriskulov A. T. va boshqalar Kids' English pupil's book 2-sinf-Toshkent-O'zbekiston; 2014.
4. Hoshimov O'. H, Yakubov I.Y.A. Ingliz tili o'qitish metodikasi-Toshkent-2003-yil.
5. <http://www.ziyonet.uz>.
6. <http://www.pedagog.uz>.
7. Muxlisa, Sobirjonova, and Qayumova Mohinur. "LINGVOKULTURALOGIYANING KELIB CHIQISH TARIXI." Евразийский журнал академических исследований 2.3 (2022): 379-383.
8. Qayumova, Mohinur Murodulayevna. "THEORETICAL-METHODOLOGICAL ANALYZE OF COSMOS AND INDIVIDUAL ON CONTEXT OF EXPERIMENTAL SCIENCE." Интернаука 28 (2018): 77-79.